

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 70.895.039 Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, прийняла рішення про присудження Заяцю Валерію Юрійовичу ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право на підставі прилюдного захисту дисертації – «Правовий статус прокурора в адміністративному судочинстві в справах про корупційні правопорушення».

«22» серпня 2023 року.

ЗАЯЦ Валерій Юрійович, 1983 року народження, громадянин України. Освіта вища: у 2005 році закінчив Одеську національну юридичну академію та здобув ступінь спеціаліста за спеціальністю правознавство, кваліфікацію юрист.

З грудня 2022 року по даний час прокурор Кам'янець-Подільської окружної прокуратури Хмельницької області.

Аспірант Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Дисертацію виконано у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький.

Науковий керівник: **БУХАНЕВИЧ Олександр Миколайович**, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрНУ, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Здобувач має 8 наукових публікацій, зокрема: 4 наукових статті, із яких три опубліковано в наукових виданнях України, визнаних фаховими з юридичних наук, одна – в іноземному науковому виданні, та 4 тези доповідей, оприлюднених на міжнародних науково-практичних конференціях:

1. Zaiats V. Organization of prosecutor activities in some foreign countries. *European Reforms Bulletin*. 2021. № 4. С. 100–104.

2. Заяц В.Ю. Деякі теоретичні аспекти поняття (сутності) корупції як об'єкта протидії. *Право та державне управління*. 2022. № 2. С. 338–348. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2022/49.pdf.

3. Заяц В.Ю. Деякі нормативно-правові проблеми організації діяльності прокурора у сфері запобігання і протидії корупції поза межами кримінальної юстиції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 590–595. URL: http://www.lsej.org.ua/7_2022/143.pdf.

4. Заяц В.Ю. Форми реалізації представницької функції прокурора в адміністративному судочинстві в справах про корупційні правопорушення. *Правові новели*. 2022. Вип. 16. С. 182–186. URL: http://legalnovels.in.ua/journal/16_2022/24.pdf.

5. Заяц В.Ю. Деякі аспекти реформування адміністративно-правового статусу прокурора в сфері протидії корупційним правопорушенням.

Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Запоріжжя, 2021. С. 73–76.

6. Заяц В.Ю. Теоретичні основи регулювання повноважень прокурора в адміністративному судочинстві в справах про корупційні правопорушення. *Реформування національного та міжнародного права: перспективи та пріоритети*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Одеса, 2022. С. 42–45.

7. Заяц В.Ю. Адміністративно-правові аспекти природи органів прокуратури. *Право як ефективний суспільний регулятор*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Львів, 2022. С. 49–55.

8. Заяц В.Ю. Органи прокуратури в системі суб'єктів протидії корупції. *Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Харків, 2022. С. 22–23.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

РЕЦЕНЗЕНТ – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, **Роман Олександрович ГАВРІК**. Виступ позитивний із зауваженнями:

1. «Автор зазначає, що існують наступні особливості правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві у справах про корупційні правопорушення: виступає гарантом законності в адміністративному провадженні у справах про корупційні правопорушення; бере участь як у судовому, так і в позасудовому адміністративному провадженні у справах про корупційні правопорушення; має необмежену предметну компетенцію щодо порушення адміністративного провадження у справах про корупційні правопорушення; має правовий статус з матеріальною та процесуальною законодавчою регламентацією; має широке коло процесуальних повноважень. На жаль, не зрозуміло у чому саме полягає особливість виділених автором елементів правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві у справах про корупційні правопорушення порівняно із правовим статусом прокурора під час його участі у інших справах, віднесених до вирішення в порядку адміністративного судочинства.

2. Автор пропонує надати Генеральній прокуратурі України право законодавчої ініціативи, що на його думку дозволить підвищити якість процедури захисту прав та свобод громадян шляхом внесення конструктивних змін до чинного антикорупційного законодавства або прийняття нових законів за ініціативою органів прокуратури. Виникає питання, чи здійснював автор дослідження прикладних проблем у вжитті заходів органами прокуратури щодо удосконалення законодавства через підготовку законопроектів та подальшого їх спрямування до існуючих суб'єктів законодавчої ініціативи, а

також чи наявна відповідна модель участі прокуратури у вдосконаленні законодавства шляхом використання нею інституту законодавчої ініціативи у державах Північної Америки або Європейського Союзу.

3. Погоджуючись із пропозицією здобувача щодо встановлення юридичної відповідальності за незаконні дії або бездіяльність прокурора при реалізації повноважень в адміністративному судочинстві у справах про корупційні правопорушення, вважаємо, що доцільно було б розкрити відповідні пропозиції здобувача у відповідному проєкті Закону України щодо внесення відповідних змін та доповнень до відповідних законодавчих актів, якими встановлюється адміністративна чи кримінальна відповідальність за відповідні правопорушення».

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ – доктор юридичних наук, доцент, начальник відділу докторантури та ад'юнктури Національної академії внутрішніх справ **Олексій Юрійович ДРОЗД**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1 У підрозділі 1.2. в рамках загальної характеристики правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві в справах про корупційні правопорушення, дисертант визначає 7 основних елементів його структури: 1) законодавство, яке регламентує діяльність прокурора; 2) порядок призначення на посаду; 3) повноваження прокурора; 4) гарантії діяльності; 5) принципи діяльності; 6) порядок та підстави притягнення до відповідальності; 7) порядок та підстави звільнення з посади. Однак, такий підхід суттєво відрізняється від традиційних уявлень про структуру правового статусу суб'єкта правовідносин, в тому числі адміністративних процесуальних, а дисертант не наводить достатніх аргументів на підтвердження своєї позиції, а також лише фрагментарно розкриває зміст більшості із визначених ним елементів.

2. В рамках дослідження питання удосконалення правового статусу прокурора у справах про корупційні адміністративні правопорушення дисертант наголошує на необхідності перегляду існуючого на сьогодні порядку призначення і звільнення з посади Генерального прокурора з метою підвищення стійкості даного процесу до політичного впливу. Водночас дисертант не наводить достатньої теоретичної аргументації на користь запропонованого ним виборного порядку призначення Генерального прокурора, а також не пропонує навіть приблизного порядку проведення таких виборів.

3. З метою підвищення ефективності протидії корупційним адміністративним правопорушенням дисертант пропонує розширити перелік повноважень Спеціалізованої антикорупційної прокуратури коло представництва інтересів в адміністративному судочинстві у справах про такі правопорушення. Водночас, зважаючи на особливу актуальність і практичну значимість таких пропозицій, дисертанту необхідно було навести більш переконливі аргументи на їх користь, а також оформити їх у вигляді конкретних змін до чинного законодавства.

4. Додаткової аргументації потребує також позиція автора щодо розуміння функції прокурорського представництва в позасудовому порядку в адміністративному судочинстві у справах про корупційні правопорушення, яка дозволяє вийти за межі традиційного розуміння представництва прокурором інтересів у суді (як учасника судового процесу) і розглядати прокурора в цьому випадку як сторону процесу. Незважаючи на поширеність такого підходу в інших судових юрисдикціях, в адміністративному судочинстві у справах про корупційні адміністративні правопорушення він видається занадто обмеженим.

А тому дисертанту варто було б більш детально аргументувати та конкретизувати, в яких саме напрямах такий підхід може знайти свою практичну реалізацію».

ОФІЦІЙНА ОПОНЕНТКА – докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри кримінального права, кримінології, цивільного та господарського права Вищого навчального закладу «Національна академія управління» **Валерія Олександрівна РЯДІНСЬКА**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Додаткової аргументації вимагає позиція автора щодо недоцільності застосування на законодавчому рівні нормативного визначення поняття «корупція», зважаючи на те, що соціальна природа цього явища є динамічною, змінною, що в сукупності унеможливорює встановлення універсальної законодавчої дефініції корупції. На наш погляд, саме чітке нормативне визначення основних правових термінів в законодавчих актах сприяє формуванню правових норм, їх чіткому розумінню, а визначення, закріплене в Законі України «Про запобігання корупції» окреслює предмет правового регулювання цього нормативного акту.

2. Автор зазначає, що ним підтримано науковий підхід, за яким розмежування корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, полягає в об'єкті посягання, тобто суспільних відносинах, пов'язаних з порядком здійснення службової діяльності суб'єктами, визначеними у статті 3 Закону України «Про запобігання корупції». Хотілося б почути, чому саме до цієї позиції він приєднався, які аргументи переконали його і стали визначальними у становленні його думки.

3. Не зовсім зрозумілим є підхід дисертанта до визначення такої особливості правового статусу прокурора як суб'єкта адміністративного судочинства у справах про корупційні правопорушення як наявність матеріальної та процесуальної законодавчої регламентації.

4. Висвітлення додаткових аргументів під час публічного захисту потребує пропозиція автора щодо наділення правом законодавчої ініціативи Генерального прокурора, оскільки єдиним аргументом дисертанта, яким він обґрунтовує свою думку є те, що «здійснюючи реалізацію представницької функції в позасудовій та судовій формі у справах про корупційні правопорушення, прокурори постійно працюють з антикорупційними законодавчими актами». З цього незрозуміло, яким чином реалізація

представницької функції прокурорами у справах про корупційні правопорушення, спираючись на норми законів про запобігання корупції, обумовлює доцільність збільшення повноважень Генерального прокурора».

ОФІЦІЙНА ОПОНЕНТКА – докторка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ **Ганна Сергіївна БУГА**. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. За результатами свого дослідження здобувач формулює велику кількість пропозицій, проте не всі вони видаються належним чином обґрунтованими. Зокрема, додаткового обґрунтування потребує застосований автором підхід до розуміння функції прокурорського представництва в позасудовому порядку в адміністративному судочинстві у справах про корупційні правопорушення, що дозволило розглядати прокурора як сторону процесу (а не лише як учасника процесу).

2. Потребує додаткових пояснень позиція автора щодо доцільності розширення кола повноважень працівників прокуратури шляхом застосування механізму взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування, зокрема в частині процедури її застосування.

3. Бажано було б розширити емпіричну базу дослідження: провести анкетування серед прокурорів, представників громадських організацій, журналістів. Як вбачається, бракує й статистичних даних Офісу Генеральної прокуратури та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Загалом емпірична база потребує більшої конкретизації.

4. Автором удосконалено положення щодо переліку особливостей правового статусу прокурора як суб'єкта адміністративного судочинства у справах про корупційні правопорушення, серед яких визначено, що прокурор є гарантом законності в адміністративному провадженні у справах про корупційні правопорушення.

Однак, як вбачається з тексту роботи, здобувач досить часто акцентує увагу на тому, що основоположним принципом організації та діяльності прокуратури є принцип верховенства права. Принцип верховенства права є одним з основоположних конституційних принципів, як і принцип законності. Водночас у правовій науці ці принципи досить часто досліджуються спільно з метою розкриття змісту кожного з них. Однак з роботи не вбачається, чи належить принцип верховенства права до переліку особливостей прокурора як суб'єкта адміністративного судочинства у справах про корупційні правопорушення».

Голова ради – докторка юридичних наук, професорка, проректорка з наукової роботи Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова **Алла Миколаївна ІВАНОВСЬКА**. Виступ позитивний без зауважень.

Результати голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» **НЕМАЄ**.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Валерію Юрійовичу Заяцу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 70.895.039
докторка юридичних наук,
професорка

Алла ІВАНОВСЬКА